

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการกลับไปเสพยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูแล้ว” ศึกษาเฉพาะกรณี ผู้ป่วยชายที่เข้ารับการบำบัดรักษาที่สถาบันธัญญารักษ์” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาแนวทางในการติดตามผลผู้เสพยาเสพติดหลังจากที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูแล้ว ปัจจัยสาเหตุของผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับการบำบัดรักษาแล้วหวนกลับไปเสพยาเสพติดอีก และแนวทางและรูปแบบในการป้องกันไม่ให้ผู้เสพยาเสพติดหลังจากที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูแล้ว หวนกลับไปเสพยาเสพติดอีก โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้ป่วยชายที่ติดยาเสพติดที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูแล้วหวนกลับมาเสพยาเสพติดอีก จำนวน 115 คน สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุ 15-25 ปี มีระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4/ปีที่ 6/ปีที่ 7 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้ต่อเดือน 5,001-8,000 บาท มีสถานภาพการสมรสโสด สถานภาพทางครอบครัวบิดามารดาอยู่ร่วมกัน และบิดามารดาเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ลักษณะที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างเป็นบ้านเช่า มีสภาพแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัยทั่วไป และเสพยาเสพติดครั้งแรก ขณะอายุ 18-25 ปี สาเหตุที่ทำให้เสพยาเสพติดคือ อยากรู้ อยากรอง มีระยะเวลาที่เสพยาครั้งล่าสุด นานน้อยกว่า 1 ปี ใช้นยาเสพติดประเภทยาบ้า และถูกจับกุมดำเนินคดี 1 ครั้ง เข้ารับการบำบัดมาแล้ว 1 ครั้ง และส่วนใหญ่คิดว่าจะไม่หวนกลับไปเสพยาอีก สำหรับปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุให้หวนกลับไปเสพยาเสพติดอีกนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ปัจจัยด้านการรักษาเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับการบำบัดรักษาแล้วหวนกลับไปเสพยาเสพติดอีก ส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.61$) และเห็นด้วยในระดับปานกลาง ว่าวิธีการที่ใช้ในการบำบัดช่วยให้เลิกเสพยาเสพติดได้ดีและคงจะไม่ต้องการเข้ารับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$) ว่าปัจจัยด้านครอบครัวเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับการบำบัดรักษาแล้ว หวนกลับไปเสพยาเสพติดอีก โดยเห็นด้วยว่าบิดามารดาจะช่วยแก้ไข้ปัญหา, บิดามารดายอมรับในความผิดพลาด และสมาชิกในครอบครัวรักใคร่กลมเกลียวกันดี กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.84$) ว่าปัจจัยด้านกระบวนการยุติธรรมเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับการบำบัดรักษาแล้ว หวนกลับไปเสพยาเสพติดอีกและเห็นด้วยว่าเจ้าหน้าที่รัฐมักจะยึดเยียดข้อหาเกี่ยวกับยาเสพติดให้แก่ผู้ที่เคยเสพยาเสพติดมาก่อน กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วย ($\bar{X} = 2.44$) ว่าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับการบำบัดรักษาแล้ว หวนกลับไปเสพยาเสพติดอีก โดย

เห็นด้วยว่า รู้สึกถึงอันตรายจากการใช้ยาเสพติดเป็นอย่างดี กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วย ($\bar{X} = 2.43$) ว่าปัจจัยด้านสังคมเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับการบำบัดรักษาแล้ว หวนกลับไปเสพยาเสพติดอีก แม้จะมีเพื่อนที่ใช้ยาเสพติด, คบเพื่อนที่ชอบดื่มสุรา/เบียร์, มีเพื่อนแท้ที่ไว้ใจได้เสมอ และคิดว่าคนในสังคม/เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ให้การยอมรับ/ให้โอกาสแก่ผู้ที่เคยเสพยาเสพติด

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาในครั้งนี้ คือ สถานพยาบาลหรือสถานบำบัดรักษา ควรที่จะดูแลติดตามประเมินผลการรักษาผู้ป่วยด้วยความรักและเอาใจใส่ เพื่อให้ผู้เข้ารับการรักษาเปิดใจถึงการติดยาเสพติด และให้เข้ารับการรักษาด้วยความเต็มใจ และสิ่งที่สำคัญ คือ การติดตามประเมินผลผู้เข้ารับการบำบัด มิใช่ว่าเมื่อหมดระยะการบำบัดแล้วทางสถานบำบัดก็ปล่อยละเลยหมดหน้าที่ไป สถานบำบัดควรที่จะมีการติดตามประวัติผู้เข้ารับการบำบัด มีการสอบถามและให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่บำบัดแล้ว ด้านครอบครัว ควรที่จะมีความเอาใจใส่ดูแลบุตรหลานอย่างจริงจัง ให้ความรักความเอาใจใส่ ดูแล สร้างความอบอุ่นในครอบครัว ส่งเสริมอบรม และเป็นแบบอย่างที่ดี ตลอดจนมีเวลาให้คำปรึกษาแก่บุตรหลาน ด้านกระบวนการยุติธรรมนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐควรทำการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง สม่่าเสมอ และควรให้ความสำคัญกับผู้ที่เคยมีประวัติการติดยาเสพติดมาแล้ว ดังนั้นจึงไม่ควรยึดเยื้อดข้อหาให้กับผู้ที่เคยมีประวัติเสพยาเสพติดมาก่อน อีกทั้งควรที่จะมีการทบทวน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้มีบทลงโทษและรูปแบบวิธีการลงโทษ เพื่อให้ผู้ติดยาเสพติด ตลอดจนผู้จำหน่ายเกิดความเกรงกลัวต่อโทษดังกล่าว